

Naši kraji in ljudje

Najstarejši sokolski praporščak Miha Artelj praznuje osemdesetletnico

Jesenice, 27. septembra. Sredi najlepših gorenjskih pokrajin, ne daleč od Vrbe, kjer je France Prešeren preživel mladostna leta, stoji visoko nad savsko sotesko idilična vasica Breg. Tam preživlja stara leta čevljarški mojster g. Miha Artelj, ki bo na dan sv. Mihaela praznoval 80 letnico in god.

Ze od mladih let je vneto sodeloval pri narodnem delu. Ko se je pred 35 leti ustanovil Sokol na Jesenicah, je bil tudi Miha Artelj med ustanovitelji in nato njegov prvi blagajnik. Poleti 1905 je prvi kor-

O tem dogodku so avstrijska oblastva uvedla preiskavo in končno obdolžile Slovence, da so ti izžvali prepri.

Ker se je Artelj dobro zavedal, da bo pri takem stanju po nedolžnem obsojen, je čez noč izginil v Ameriko. V mestu Duluthu v državi Minnesoti je delal v neki tovarni kot kovač. Nevajen težkega dela je kmalu omagal. Ker je v tistem času po vsej Ameriki zavladala velika brezposelnost, je Artelj prišel ob vs. premoženje. Duševno in telesno strit ter gospodarsko uničen, se je po podgrednem letu bivanja v Ameriki vrnil v domovino. Pri povratku na Jeseni-

ce je bil že na poti od kolodvora do stanovanja aretiran. Potem so ga obsodili na tri mesece strogega zaporja, ki ga je prestopal v Celovcu. Zaradi njegovega mirnega značaja in lepšega obnašanja ga je jetniško ravnanje postavilo v jetniški čevljarški delavnici za mojstra.

Po nedolžno prestani kazni je več let krepko sodeloval pri Sokolu in drugih narodnih organizacijah na Jesenicah. Pred 12 leti pa se je za stalno naselil na Bregu pri Žirovnici, kjer samcat preživlja jesen svojega burnega življenja. Ko se je pred leti ustanovilo sokolsko društvo Žirovnica-Breznica, je bil kljub visokim letom izbran za društvenega praporščaka. S ponosom nosi prapor na vseh večjih gorenjskih sokolskih prireditvah. Miha Artelj je danes najstarejši praporščak v Jugoslaviji. Kot tak je lahko živ vzgled mnogim 25 letnim starčkom, ki jih vidimo le na plesiščih, promenadah in kavar-nah... K lepemu jubileju mu v družbi starih prijateljev sokolskih bratov in znancev iskreno čestitamo z željo, da nam ostane hranjen v pozno zimo življenja.

Čitajte

naročajte

»JUTRO«!

Divje svinje uničujejo kočevska polja Potreben je velik in skupen pogon

Kočevska Reka, 27. sept. Kočevska pokrajina je močno pasivna, vendar so kmetovalci letos še precej zadovoljni z letino. To se pravi: bili bi zadovoljni, če jim ne bi prav zdaj, ko krasno vreme pripomore k zorenju plovod, grozila nevarnost, da bo ves njihov trud uničen. Ta nevarnost prihaja iz gozdov. To so divje svinje, ki noč za nočjo pustošijo kočevska polja.

Koruzi je eno izmed glavnih živil kočevskega kmeta. Toda letos se je zalega divjih svinj neverjetno razpasla in povzročila zlasti veliko škodo v naseljih občine Kočevske Reke, v Novih lažih in v Starem logu. Sleherno noč se pritiho-tapijo divje svinje, tako predrzne so, da se približajo hišam na 100 m. Rujejo po njivah in uničujejo koruzna polja, da je jutraj obupno pogledati opustošeno zemljo. Kmetovalcem ne kaže drugega, kakor da so budno na straži. In zdaj si predstavljajte uboge kočevske kmetoval-

ce, ki morajo čez dan trdo delati, zvečer pa ob njivah, posajenih s koruzo, napravijo ogenj, privežejo pse in potem s koli v rokah prezebejo vso noč. Zjutraj je potem spet treba na delo, a prestrašeni otroci morajo v šolo. Ljudje so že popolnoma izčrpani. Večkrat se jim res posre-či prepoditi nevarne tolpe divjih svinj, toda dovolj učinkovita pa ta obramba vendar ni, ker nimajo orožja. Nekemu kmetu so divje svinje porušile 2000 ko-ruznih stebel. Poleg divjih svinj se jazbec opravi svoje.

Skraini čas je, da se priredi velik lov-ski pogon. Streljanje v posameznih go-zdovih ne zaleže zadosti, ker svinje brž pobegnejo v sosednji gozd. Treba bo za-torej v kočevskih gozdovih — vključno banovinske — prirediti obsežen lov, ki bo razredčil zalego divjih svinj. Prebi-valstvo prizadetih krajev se obupano obrača na kr. bansko upravo, da stori čim prej potrebne ukrepe.

Vlak je obupanko prerezal na dvoje Zaradi nesrečne ljubezni je šla v smrt 26 letna Metka Gorjančeva iz Vevč

Polje, 27. septembra. V precej gosti megli je krenil jutrnji osebni vlak z ljubljanske postaje proti Mariboru. Slabo minuto potem, ko je za-pustil prvo postajo v Polju, se je vlak sunkoma ustavil, da so se potniki kar zgrozili. Vse je kazalo, da se je primerila nesreča. Potniki so hiteli k oknom in za-gonetka je bila pojasnjena...

Pod vlakom je ležala mlada žrtev. Strojevodja je povedal, da je ugledal skozi ovirajočo jutrnjo meglo žensko po-stavo. Ropotajoča koleša je niso prestrašila, da bi se ognila puhajočemu stroju. Nasprotno, ko je bil stroj od nje oddaljen nekaj korakov, se je dekletu pognalo in skočilo na tir. Vleglo se je na progo. Stro-jevodja je hotel preprečiti nesrečo, z vso silo je potegnil za zavoro, a je bilo že prepozno. Koleša so prerezala mladenko na dvoje. Nesreča se je primerila kakih 100 metrov proti zaloški postaji, v bližini naselbine novih hiš.

Brž so obvestili o tragediji službujo-čega uradnika na postaji v Polju; ne-

srečno so spravili izpod koles in jo po-tenili na rob proge. Vlak je nato z nekaj minutami zamude nadaljeval vožnjo. Na kraj nesreče so bili poklicani orožniki iz Vevč, da so uvedli preiskavo. Pri nesre-čnici so našli dvoje poslovnih pisem. Nesrečnica je 26letna Metka Gorjančeva. Imela je železniški listek od Kranja do Ljubljane, a kakor pripovedujejo doma-čini, je dekletu doma iz vevške okolice, le zadnji čas je bila tovarniška delavka v Kranju. Tam se je spoznala z nekim mla-denčcem, ljubezen pa je bila nesrečna, zato je Metka obupala in šla pod vlak.

Vevški orožniki nadaljujejo s preiska-vo, ki bo ugotovila vse nadaljnje po-drobnosti. Oblastvo so predali obe po-slovni pismi. Prvo je namenjeno njeni materi, drugo pa nekemu moškemu, ka-kor kaže vsebina, njenemu prijatelju. Orožniki so tako najbrž krsto, kamor so položili ostanke nesrečne Metke. Za-savski vlak nosi zadnje čase smrt. V kratki dobi je to že četrti smrtni primer.

Morilca Kranjca prepeljejo v Maribor Orožnikom v Prevaljah je skesano priznal zločin

Maribor, 27. septembra. Grozni roparski umor, izvršen v nede-ljo dopoldne v gozdu v Volinjaku pri Prevaljah, ki je zbudil pri ljudih gorče-nje nad zločincem in ki smo o njem poročali v včerajšnji številki, je zdaj povsem pojasnjen. To je zasluga energič-nega in temeljitega postopka prevajal-skih orožnikov, ki se jim je posrečilo, da so v rekordnem času izsledili zločince ter ga pod težo dokazilnih okoliščin primo-rali, da se je ves skesan vdal ter v celoti priznal gnusni roparski umor.

26letni rudar Silvester Kranjc je prišel že od vsega začetka zaslješevanja v stiske. Prvi mah ni imel nobenega prepričeval-

nega pojasnila glede tega, kje je dobil tistih 2000 dinarjev, ki so jih našli pri njem ob priliki hišne preiskave. Kranjc je potem nekaj zamomljal in se nazadnje iznebil izgovora, češ da je ta znesek privarčevala njegova žena. Seveda ni bilo to zatiranje prepričljivo, saj vsi tamošnji sosedje dobro vedo, koliko dol-gov ima Kranjc pri raznih trgovcih.

Kranjc je prišel pri nadaljnjem zaslješevanju v nove škrpice. Orožniki so namreč pretaknili vso hišo, prebrskali vse omare in našli v nekem predalu sraj-co, na kateri so bili popolnoma sveži krvavi sledovi. Kranjc pa je bil tudi na to pripravljen. Kar hitro mu je prišel iz

Ah, ta smola!

Prizori na sokolski tomboli v Kočevju

Kočevje, 27. septembra. Lepa, sončna nedelja zgodbje jesni. Kostanji ob cesti žare v rumenih in rdečih barvah. Preko Fridrihtajna in Slovenskega hriba vejejo v dolino lahna sapice; tu in tam se v posledkih od drevesa odr-ga zrel kostanjev list in se med tihim šel-estenjem povalja po tleh, politih s son-cem...

Kočevje je kmalu po drugi popoldanski uri oživilo. Množice sokolstvu naklonjenega občinstva se zlivajo na prostor pred so-kolskim domom. Prihajajo kmetje od li-volske strani, iz okoliša Stara cerkve in Male gore, iz Šalke vasi pa rudarji z že-nami in otroci. Vsi nosijo s seboj tombol-ske tablice, vsem tili v srcu tiho upanje, da bodo zadeli glavni dobiček — kolo! V ospredju se gnetejo delavci in matere z otroki, prač zadaj se s pritajenimi in mal-ce sramežljivimi nasmehi na obrazih pre-stopajo »ta boljše«. Tudi oni so prišli srečo lovit. Mlad delavec je privedel s seboj fan-ta, še solareka. Mogoče je njegov brat. Fante se ustopi pred delavca, ta pa naslo-ni na njegovo rame dolgo deščico, vso prepreto z listki. Gotovo je bilo na deščici kakšnih 30 tombolskih kart. Ljudje se mu smejejo. On pa se drži samozavestno in si misli: »Smejte se, ampak ena mora za-deti...«

»Začnimo že! Kaj še čakate?« se oglasi iz množice glas nestrpeža. Na odru je komisija že zavzela svoje prostore. Br. Paradiž, duša kočevskega Sokola, dvigne k ustom trobko. »Kupi-

te tablice, kdor jih še nima, še pet minut imate časa!«

Predsednica komisije je lepa gospa z negovanimi rokami. Nohti se ji svetijo v soncu kot biseri. Mladu kmečko dekletu jo zavzeto opazuje. Čez čas pa se skloni k sosedu in ji nekaj zasepeče. Le-ta pa ji od-govori: »Kaj je ne poznaš? Glavarica je!«

Potlej vendar prično. Paradiževa petlet-na hčerka in dr. Hočvarjev Tomažek neta-juje, večeta številke. Pri posegu v vre-čico Tomažek globoko vzdihne. Smeš. Še večji smeh je pozneje, ko mali sinko po-tegne številko, s katero je dr. Hočvar prejel dobiček — predpasnik...

»Štiri in trideset!« kriči izklicatelj. »Ah, ta smola! Zakaj ni dejal tri in tri-deset, pa bi dobila!«

»Ah, ta smola!«... Številke se izklicujejo, za vsako vzdihne množica: »Ze spet smola!«

»Pet in dvajset!«

»Hahahahaha! Moja številka je dobila!«

Mlada ženska z otrokom v naročju se med smehom počrne k odru. Dobi številko za dobiček. Vrne se z zelenim klobukom na glavi.

»Hahahahaha!«

Ljudje se ji nasmejejo do brezumja.

»Osemnajst!«

Tretješolec se počene k odru. Tudi nje-gova številka je zadela. Lansko leto je na tomboli zadela — zibelko. Letos se vrne z zavojem blaga pod pazduho.

»Hahahahaha! Za plenice boš imela!« se mu grohočejo tovariši. »Lani zibelko, letos plenice, hahahahaha!«

Gruča mladih ljudi. Fant se skloni k dekletu in mu šepče v uho. Vendar so-edje slišijo pogovor: »Ti, Malči, na Fran-coskem imajo za tombolo — poljub. Če

En sam dinar

Vam lahko včasih reši vse imetje

— Če porabite ob pravem času en dinar več, da si ohranite nekaj tako dragocenega kot je Vaše perilo. Ne varčujte pri milu, ker samo izdatno in blago milo temeljito odpravi nesnago in varuje Vaše dragoceno perilo.

SCHICHTTM
TERPENTINOVO
MILO

pere bleščeče belo

ust izgovor, da se je sporekel z ženo in se z njo stpel, pri čemer ga je žena uda-rila s pestjo po nosu, da se mu je vili kri in pobrizgala še srajco. Pri tem je še pokazal na sveže odrgnine po rokah, češ da mu je tudi to storila žena. Ko so orož-niki pripomnili, da je res čudno, da jo je glede krvi samo on skupil, žena pa prav nič, je Kranjc zaslutil, da se vsa zadeva ne bo zanj srečno iztekla. Poko-pale so ga izpovedi lastne žene, ki ni imela niti pojma o tem, da bi se bil raz-vil med njo in močnem kakšen spor ali pretep. V tem trenutku je bil Kranjc raz-krinkan in je pri nadaljnjem zasliševa-nju, pritiran po obtežilnih okoliščinah v slepo ulico, priznal, da je 73letnega star-čka Petra Korošo umoril in izropal.

Orožnikom je natančno opisal, kako se mu je že delj časa porajala v možganih misel, da bi Korošo, o katerem je vedel, da ima vedno pri sebi večje zneske de-

narja, na skritem kraju napadel in izro-pal. Odločil se je za nedeljo 25. septem-bra. Ze zarana, bilo je okoli petih, je šel od doma in se s kolesom odpeljal v Mežico. Tukaj se je ustavil v neki go-stilni ter izpil liter vina. Dobro je vedel, da je stari Koroša v cerkvi. Počakal je nanj. Ko je Koroša prišel iz cerkve, se je Kranjc podal s kolesom za njim. Stop-al je počasi, da ne bi Korošo prehitel. Ko sta prispela v gozd v Volinjak, je Kranjc pustil svoje kolo ob robu gozda, nato pa pohitel za Korošo, ga dohitel, navlail nanj s palico in pozneje s kam-nom, ki ga je imel očitno že priprav-ljenega, ter ga nato izropal. Kranjc je ob tem svojem priznanju dejal, da je živel v slabih razmerah in da si iz stisk ni vedel drugače pomagati. Kranjsa prepeljejo zdaj v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

Brodarevo, kraj nesrečne usode Pri odkopavanju zasutih nova smrtna nesreča

Sarajevo, 27. septembra. Z gradnjo ceste pri Brodarevu je žru-žena nenavado nesrečna usoda. Najprej je bil ustreljen in oropan inž. Bader. Po-tem je velikanski plaz po eksploziji mine zasul cesto in potok in pokopal pod se-boj šest delavcev. Enega izmed njih so tovarši z odkopavanjem, katerega so se lotili na lastno pest, rešili po 48 urah ži-vega, stisnjena med dve skali, o čemer je ponedeljsko »Jutro« podrobneje poro-čalo. A kmalu potem, ko so rešena Ča-mila Baorja odpravili v sarajevsko bol-nišnico, se je že zgodila nova nesreča.

Po rešitvi Čamila Baorja so namreč oblastva dovolila odkopavanje in delavci so spravili na dan truplo Dobrice Pešića. Nato so se trudili, da bi čim prej izkopa-li še ostala štiri trupla. A dva reševalca ki najbrž nista bila navajena miniranj, sta hotela razstreliti veliko skalo. Nasula sta smodnika v luknjo in ga začela zabi-jati z železnim klinom in klavdom. Smo-dnik se je ogrel in povzročil eksplozijo. De-lavca Vučeto Barjaktarevića, ki je bil iz-rtal luknjo v skalo, je vrglo 6 metrov stran, mu odbilo nos in skazilo lice, da je siromak umrl dve ur, pozneje na prevo-zu v bjelopoljsko bolnišnico. Njegov tova-riš Ilija Glušević je takisto dobil hude poškodbe in so ga prepeljali v bolnišnico v Bjelom polju, vendar dvomijo, da bo okre-val.

Zaradi te ponovne nesreče je bilo odko-pavanje spet ustavljeno. Vendar pa delavci stalno trdijo, da so še do poslednjega čuli izpod zrušenih sten ječanje in proš-nje na pomoč, kakor so jih čuli, preden so rešili Čamila Baorja.

— Pomagajte... Rešite!... Kje si, brat!...

Pod plazom se leže Zdravko Popović, Vasilij Vujošević ter brata Uroš in Božo Čampari iz vasi Zatona v bjelopoljskem

Svinjska kuga na Dolenjskem

Novo mesto, 27. septembra. Po Dolenjskem v okolici Novega mesta, zlasti pa v Topliški občini se je razpasla prašičja kuga. Obbolelo je na tej nevarni bolezni že mnogo prašičev in vedno se še ponavljajo novi primeri okuženja. Več prašičev je že poginilo, veliko pa so jih pravočasno poklali da ni škoda tako ob-čutna. Nekateri gospodarji so prišli že ob vse prašiče.

Odkod se je zanesla kužna bolezen, ni mogoče ugotoviti, najverjetneje pa je, da je kateri izmed mesarjev zaklaj prašiča, ki je bil že bolan, a bolezen se ni prišla do vidnega izraza, ter se je nato raznesla daleč naokrog. Oblastva so storila vse, da bo bolezen zatire, vendar je to zelo težav-no, ker se še vedno dobe gospodarji, ki v svojo lastno škodo in škodo svojih sosedov ne prijavijo vsikdar obolelosti svinj obla-stvu.

Najstarejši in najmlajši član sokolske družine v Žirovnici

Kala močna sokolska četa v slavnostnih krogih. Med postavnimi visokorastnimi mož-mi in fanti je bil Artelj največji, da ga je bilo videti kakor zvonik sredi vasi. Sredi poletja leta 1906 je bila otvorjena kara-vanska železnica. Slavnostna otvoritev te gospodarske velepomembne proge je bila na Jesenicah in v Podrožici. Tedanji žup-nik Ražun in župan Kobentar iz St. Ja-koba sta povabila jeseniške Sokole v St. Jakob, da bi tam v družbi domačinov za-peli kakšno narodno. Pri povratku na ko-lodvor so nemški turnerji izžvali velik prepri in pretep. Brez najmanjšega vzro-ka je neki nemški železničar z vso močjo udaril Artelja s službeno svetilko po gla-vi, da se je ves s krvjo oblit zrušil na tla.

Kapetan Bralović

je zapustil Ljubljano

Ljubljano je zapustil eden naših najpo-pularnejših oficirjev, kapetan Dj. Bralović. Pogrešamo na ulici izredno visoko kore-njaško postavo. Velika je izguba, ki jo z njegovim odhodom utrpijo naša nacionalna društva, v prvi vrsti Sokol na Taboru in Strelska družina. Kapetan Bralović se je z izredno energijo in talentom nabral obšir-nega znanja. Razen tega pa je že od mla-dih nog vnet za lepo knjigo. Ko je pred 6 leti prišel v Ljubljano, je takoj začel so-delovati pri naših narodnih društvih. Ob-tem se je poglabil v spoznavanje vsega

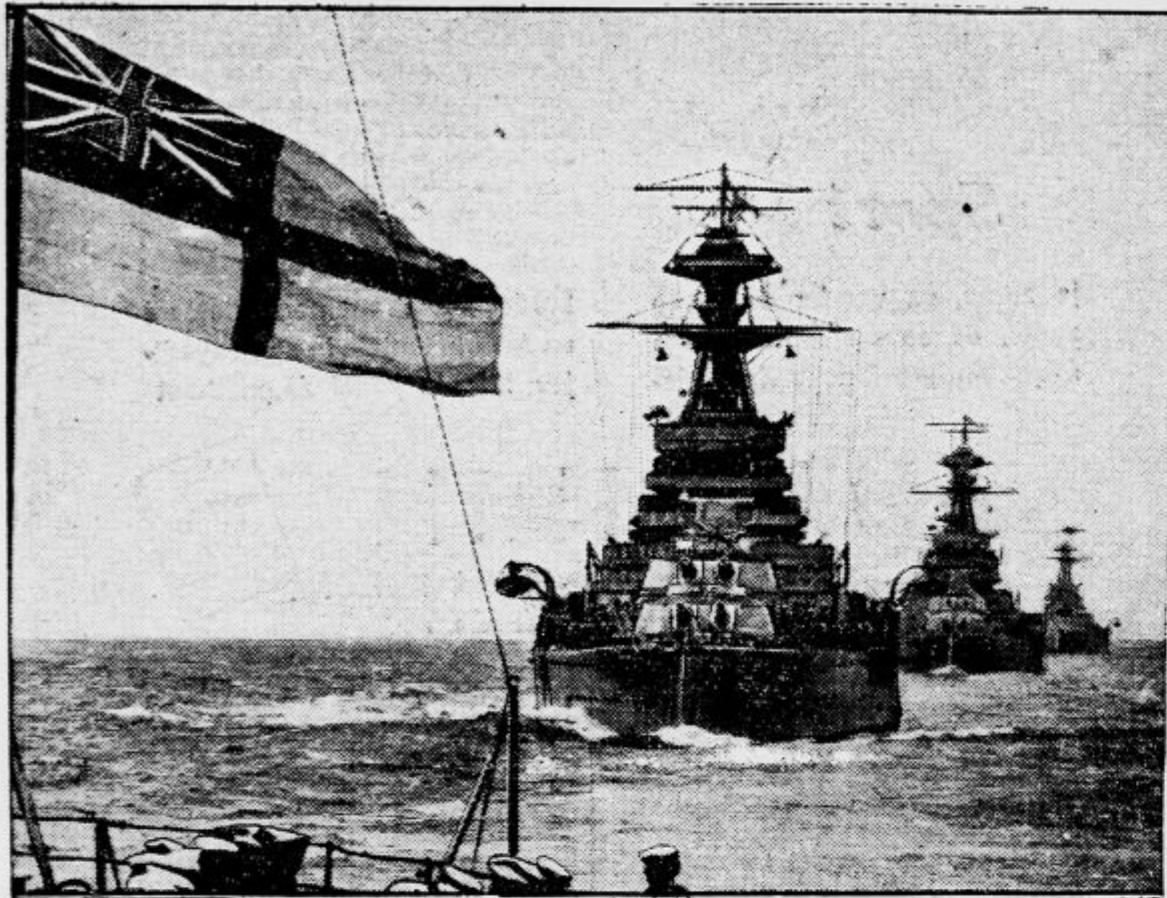

našega kulturnega življenja. Navdušil se je za našo literaturo in marsikatero Slo-venca je v družbi že presenetil s citati iz Prešerna ali Cankarja. Kot visoko kultivir-an mož pa zna kapetan Bralović tudi su-kati pero in »Jutro« si šteje v čast, da je nekajkrat ob slovesnih prilikah objavilo članke izpod njegovega peresa, ki so vzbu-dili med našim občinstvom pozornost za-radi izrednega sloga, zaradi obširnega spo-znavanja narodne zgodovine in po plemen-tem, idealnem nacionalnem zanosu.

Kot Sokol je kapetan Bralović deloval v odboru na Taboru in se trudil za sokol-sko vzgojo med vojaštvom. Ponosno vzra-žnanega smo videli marsikdaj v sokolskem sprevodu, v katerega se je uvrstil kot brat med brati. Kot adjutant na diviziji je mno-go prišel v stik z našimi ljudmi in prav gotovo se je vsakomur prikupil njegov možgati, odkritosrčni značaj, ki ga je dičil kot tipičnega rojaka iz Čačka. Med Slo-venci je tudi našel svojo življenjsko dru-žico, ki je doma iz Škofje Loke. Zadnje čase pa je bil kapetan Bralović spet dode-ljen pešadiji in naša slika ga kaže kot ko-mandanta častne čete ob nedavnem ob-isku francoskih bojevnikov v Ljubljani. Po službeni potrebi je zdaj kapetan Bralović premeščen na jug, kjer bo v svojem zano-snem obžudovanju starih srbskih vitezov in junakov gotovo nabral novih pobud. Vemo pri tem, da Slovenije ne bo nikoli pozabil in da bo še mnogokrat naš dragi, vedno dobiteljski gost.

Postani in ostani član
Vodnikov družbe!

Vojna sila glavnih evropskih držav

Britsko vojno brodovje na manevrih v Sredozemskem morju

V teh usodnih časih, ko se zbirajo pod raznimi zastavami in na raznih mejah milijonske armade evropskih držav, stopa v prvo vrsto vprašanje, s kolikimi silami bi mogle nastopiti posamezne države takoj ob pričetku vojnih operacij.

Angleško vojsko tvorijo prostovoljci, ker Anglija ne pozna obvezne vojaške dolžnosti. Lahko jo uvede šele po sklepu parlamenta, kakor je bil to slučaj v svetovni vojni. Vrhovni komandant angleške vojske je kralj. Uprava angleške oborožene moči je v rokah ministrstev vojske, mornarice in letalstva. Za medsebojno povezanost med temi ministrstvi skrbi tako zvano »ministrstvo za koordinacijo obrambe«.

Številčno je angleška suhozemska vojska danes šibkejša, kakor je bila l. 1914. Pač pa je tehnično popolno in moderno opremljena. Angleška vojska šteje danes okoli 230.000 mož aktivne vojske in 150.000 mož prve rezerve. Aktivna vojska je razdeljena na 5 divizij in 2 kavalerijski brigadi. Poleg aktivne vojske ima Anglija

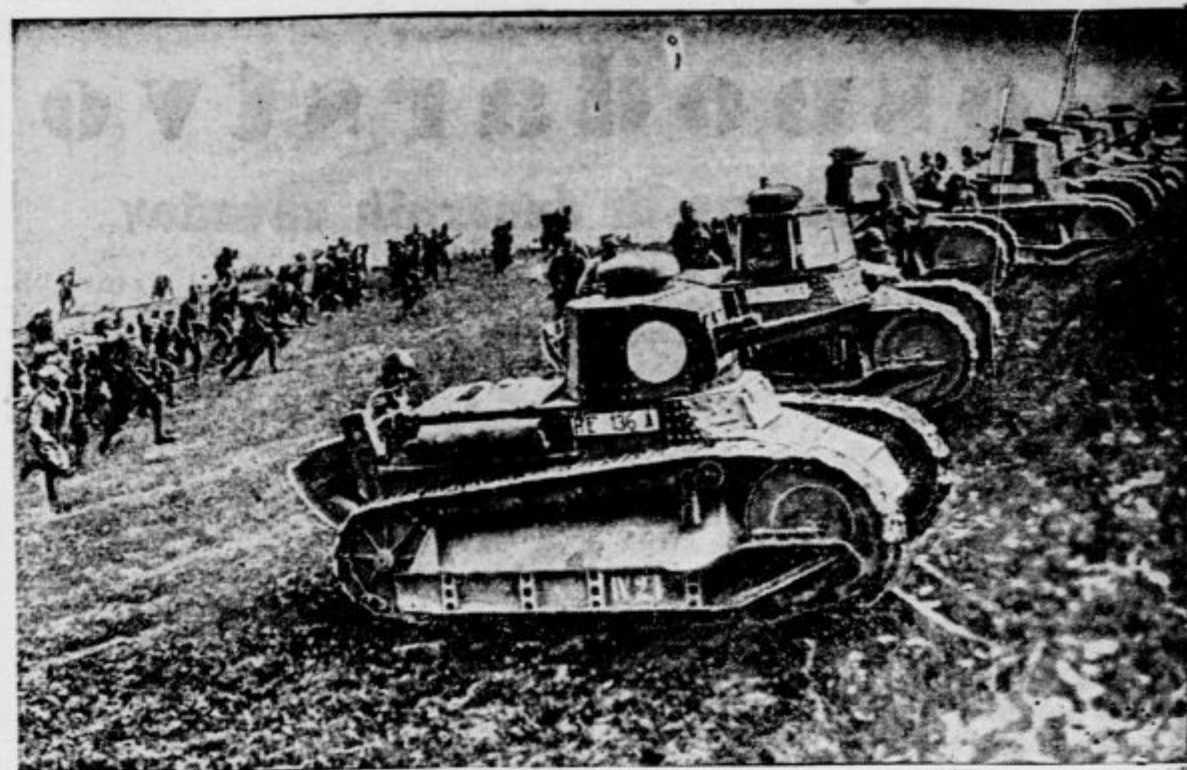
prve linije pa okoli 2000. V primeru uvedbe splošne vojaške dolžnosti bi postavila lahko Anglija dva in pol milijona mož, ki pa bi bili sposobni za službo v fronti šele po nekaj mesecih vojaškega pouka.

Francija ima splošno vojaško obveznost. Vrhovni komandant francoske vojske je prezident republike. Aktivna vojska šteje 680.000 mož z 32.000 oficirji, k temu pa pride še 200.000 tako zvanih »dalje službe«, ki so nameščeni predvsem v kolonijah, trdnjavskem pasu ter pri letalstvu in tehničnih formacijah. V primeru splošne mobilizacije lahko postavi Francija štiri in pol milijona mož domače in en milijon mož kolonialne vojske. V vojnem stanju bi imela Francija 120 divizij pehote, 2000 baterij topništva z 8000 topovi brez trdnjavskega topništva v Maginotovi liniji in ostalih utrdah, 3500 tankov ter 2000 letal prve linije.

V štirih letih svetovne vojne je Anglija postavila na bojišče skupaj 5 milijono

vojaških podatkih šteje njena aktivna vojska 1.560.000 mož. V slučaju mobilizacije lahko postavi Rusija od deset do dvanajst milijonov mož pod orožje. Ruska vojska je baje popolnoma motorizirana ter ima nad pol milijona šoferjev. Letal prve linije ima po podatkih nemškega polkovnika Bülowa kakih 10.000, pilotov pa nad 100.000. Število tankov ceni na 15.000, število topov na 20.000. Vsi ti podatki pa predstavljajo samo ugibanja vojnih strokovnjakov; kaj zanesljivega ne ve nihče. In kar je glavno, nihče tudi ne ve, kakšna sta duh in morala sovjetske vojske.

Tudi o nemški vojski so podatki zelo pomanjkljivi, ker je nova nemška vojska šele v največjem razmahu ter sredi organiziranja novih edinic. Po informacijah revije »Deutsche Wehr« šteje aktivna nemška vojska milijon mož, operativna vojska pa 300 divizij. Od tega je 20 divizij pehote in 10 divizij konjenice motoriziranih. Dalje ima Nemčija okoli 12.000 tankov ter 17.000 letal. Orožje nemške vojske je najmodernejšo ter slovi že na izkušnjah poslednjih vojn v Abesiniji, Spaniji in na Kitajskem. Od 17.000 letal jih odpade kakih 5000 na letala prve linije. Med njimi je okoli 3000 bombnikov, na katere polaga nemško vojno vodstvo največje nade. Nemška vojska je tudi silno motorizirana, saj razpolaga s 135.000 kamioni, 40.000 osebnimi avtomobili ter 60.000 motornimi kolesi. Nemška artiljerija ima okoli 3000 baterij z 12.000 topovi. V primeru vojne lahko

Italijanska pehota napada pod okriljem tankov

postavi Nemčija kakih 6 milijonov mož. Italijanska aktivna vojska šteje okoli 350.000 mož. Ob mobilizaciji lahko postavi Italija 4 milijone mož. Letal prve linije ima kakih 3000, vodijo pa jih pri-

znano odlični piloti. Tankov ima okoli 2000, po večini lahkih. Motorizacija je v polnem razvoju in ima Italija do sedaj tri popolnoma motorizirane divizije. Topov ima operativna vojska okoli 5000.

Chamberlainova dalija

V Parizu so pravkar odprli vrtnarsko razstavo, na kateri zbuja posebno pozornost nove dalije. Eno med njimi so imenovali po britskem ministrskem predsedniku

Možje iz ozadja

Chamberlainova sodelavca sir Horace Wilson in William Strang

V spremstvu angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina in tudi ob drugih prilikah v zadnjih dneh so opazovali dva moža, ki mednarodni diplomaciji goslej nista bila znana. Tudi sedaj ostajata tako rekoč v drugi vrsti, čeprav imata na razvoj dogodkov s svojimi pripravi odločilen vpliv.

V mirnih političnih dneh lahko opazi vsako jutro starejšega moža, ki stopa proti št. 10. v londonskem Downing Streetu, hiši angleškega ministrskega predsedstva. Tam potrkna na vrata, kajti hiša se zme-rom nima zvonca. Nekdo je nekoč dejal, da je ta gospod videti kakor zgodaj ostareel pisarniški uradnik ali kakor majhen podjetnik, ki pojde že prihodnji teden v konkurz.

Toda za njegovo maso se skriva osebnost, o kateri so vedeli do danes samo najboljši poznavalci angleške diplomacije, da ima velik vpliv na angleško politiko. Tihi mož se imenuje sir Horace Wilson, izvir iz Bournemoutha, obiskoval je gospodarsko visoko šolo v Londonu in ga je nekega dne odkril Lloyd George. Takrat se je začela njegova kariera.

Uradno se imenuje »glavni gospodarski svetovalec vlade«. To pove malo in dosti. O njem pravijo, da je pravi miselni stroj. Neville Chamberlain ima idejo, ki jo sporoči siru Wilsonu. Ta jo premisli do vseh podrobnosti in po njegovem premisleku dela potem ministrski predsednik.

Od ponedeljka do petka živi sir Horace Wilson izven uradnih ur v preprosti hiši v South Kensingtonu, ob sobotah izgine v svojo podeželsko hišo v Sussexu. To je prav za prav vse, kar ima od življenja. Trudi se na vse načine, da bi ga svet ne opazil in njegovi svojci so vzgojeni isto tako v tem smislu.

Drugi intimni Chamberlainov sodelavec je William Strang. To je v nekem smislu »dekle za vse«. Tudi najtežje delo opravi s silno žilavostjo v nekoliko urah. Je pravi živi leksikon. Ima tudi smisel za humor.

Ko so ga nekoč vprašali, kaj dela zvečer, ali poseja kakšen klob, ali ima kakšnega ljubiteljskega konjčka, je pokazal na nekoliko ogromnih zvezkov diplomatske zgodovine neke dežele. To je njegovo delo v prostih urah, zato pozna do podrobnosti diplomatsko zgodovino in tudi gl' de najnovejših dogodkov je poučen do podrobnosti kakor malokdo drugi.

Sprva ga stari angleški diplomati sploh niso hoteli priznati, kajti študiral ni v Etonu, temveč le v Londonu in kratko pred vojno je nadaljeval študije na pariški Sorbonni. Vs. to pa je proti običajem in proti karieri angleških diplomatov. Na mirovni konferenci je bil majhen tajnik in od tega položaja se je z lastno sposobnostjo spravil v višino.

Če ga vidiš na cesti, bi ga smatral prej

Vodnikove družbe!
Postani in ostani član

Malenkosti iz vsega sveta

Kakor ugotavlja neka statistika, izgu- bi 41.000.000 lastnikov hranilnih knjižic na Angleškem letno povprečno 55.000 knjižic. V Londonu so zgradili ogromno stanovanjsko hišo s posebnimi sobami za radio, ki imajo stene tako izdelane, da v sosedni sobi ni slišati najmanjšega glasu, niti če je zvočnik naravnani na največjo moč.

Pri postaji St. Barthelemy v bližini Marsella so razbojniki ponoči napadli in ustavili brzi tovorni vlak, ki vozi iz Pariza v Nico, ter ga oplenili. Vrednost blaga, ki so ga odnesli, še ni znana. Pri napadu je bil strojevodja ranjen s strelom iz samokresa v roko.

Zavoljo napačne prestave kretnic je kalifornijski ekspres zdrvel na stranski tir ter tresel v nek drug vlak. Nesreča je zahtevala 11 smrtnih žrtev, 107 oseb je bilo ranjenih.

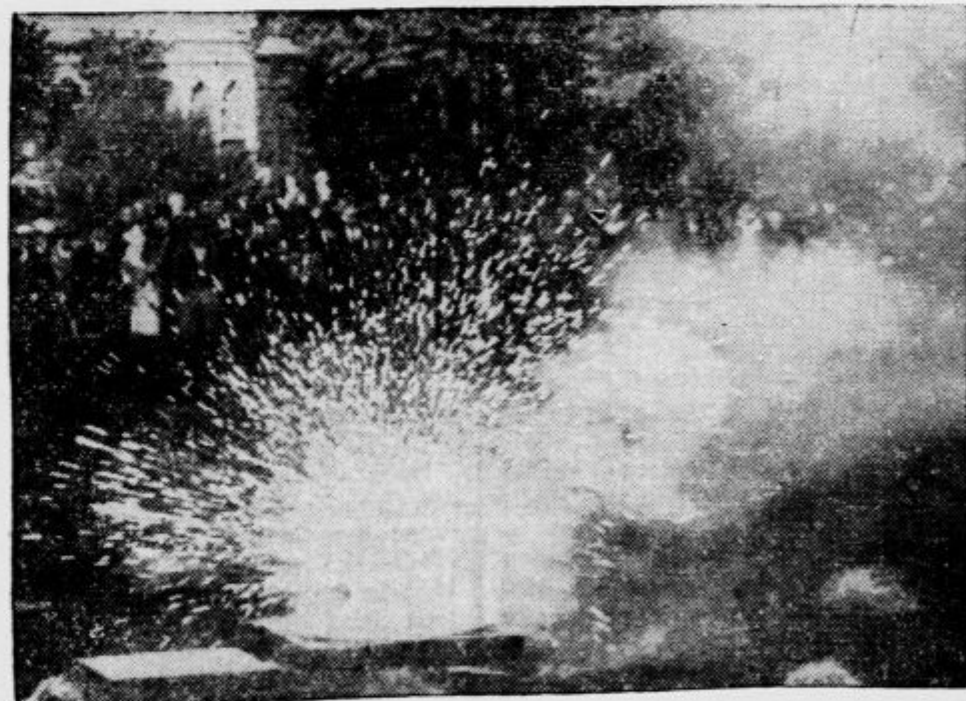
Kanadski ribiči so ujeli te dni jastoga, ki je bil tako velik, da ga je 13 mož le s težavo snedlo.

V britski koloniji Tasmaniji je neka Annie Normana slavila svoj 105. rojstni dan. Ko je kraljica Viktorija zasedla prestol, je štela 4 leta. Sedanji angleški kralj Jurij VI. je šesti vladar, ki ga je doživela na angleškem prestolu. Navzlic svojim 105 letom je prepričana, da bo preživela tudi njega, kajti čuti se dovolj krepko, da bo mogla živeti še nekoliko desetletij.

Centralna kurjava in debelost

Danski zdravnik dr. Ulrick se je v zadnjem času marljivo bavil z iskanjem vzroka, zakaj je v njegovi deželi čedalje več debelih ljudi. Pri tem je prišel do presenetljivega zaključka, da je kriva parna kurjava. Ta umetna kurjava ima za posledico zmanjšanje naravne telesne toplotne, presnova postane počasnejša in potem se začne v telesu nabirati toplota. Kot od pomoči priporoča dr. Ulrick Dancem povratek k stari kurjavi s premogom.

Angleška se pripravlja za zračne napade

V Brightonu so dale oblasti pred veliko množico zažgati zažigalne bombe, da bi je seznanile z njimi in jo pripravile na potrebne zaščitne ukrepe

Ljudje, ki še niso stopili na suho

Po nekem poročilu francoskega kolonialnega ministrstva živi v Francoski Indokiniji rod Sinomalajcev, ki živi svoje življenje izključno na primitivno izdelanih dolnih. Pripadniki tega rodu, ki se preživlja z ribarstvom, živijo stalno na vodi. Rodijo se v dolnih, njihovo družinsko življenje se odigrava na dolnih in na dolnih tudi umirajo. So poedin poglavitni rodu, ki še nikoli niso stopili na kopno zemljo...

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pri Brownovih v Chicagu so imeli družben večer. Nenadno je jeknil sredi splošne zabave prestrašeni vzriek neke dame: »Moja biserna ogrlica je izginala!«

Nastalo je veliko razburjenje, dokler ni gostitelj končno izjavil: »Verjeti hočem, da gre za slabo šalo in da damo povzročitelju te slabe šale priliko, da stvar popravi, bomo ugasnili luč. V tem položju potem ogrlico lahko v srebrni pladenj tu na mizi!«

Luč so ugasnili in ob splošni napetosti so jo čez malo časa apert prižgali. Novo razburjenje. Srebrni pladenj je bil tudi izginal...

A NEKDOTA

K dr. Bumm je prišla precej debela dama. Bumm je pravkar vpisoval v bolniško knjigo, malo se je obrnil in vprašal: »Nu? Kaj vam manjka, ljuba ženska?«

»Ljuba ženska?« je vzklila obiskovalka ogorčeno. »Gospod tajni svetnik, jaz sem baronica!« — »Ah tako?« je odvrnil Bumm mirno. »Te bolezi vas pa ne morem ozdravit!« In je naslednjemu pacientu odprl vrata.

VSAK DAN ENA

»Da bi nam naša kuharica dobro kuhala, nam ne preostane drugo, nego da vabimo tudi njenega ljubčka na kosilo!«
(Everybody's weekly)

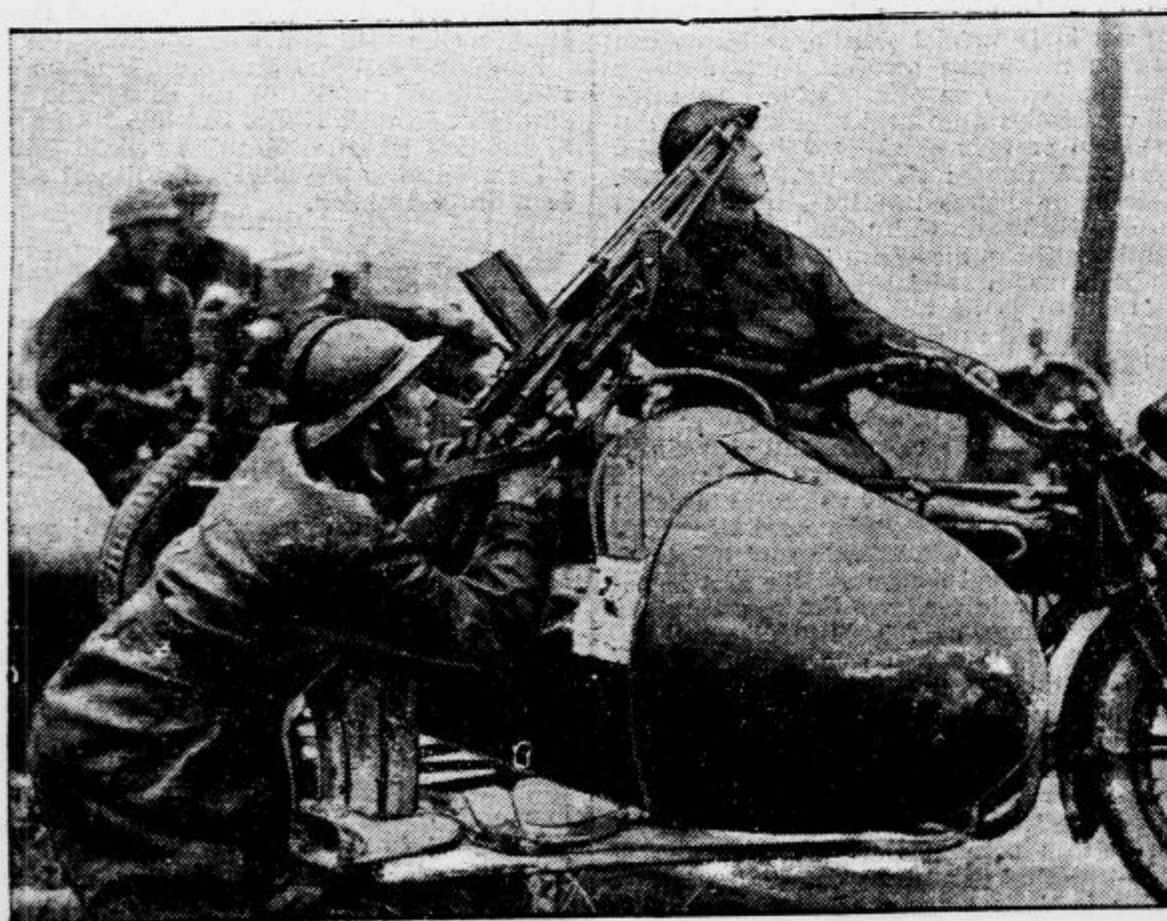
Nemška pehota

še tako zvano teritorialno vojsko, ki jo tvorijo prostovoljci s kratko vojaško izobrazbo. Teritorialna vojska šteje okoli 250.000 mož in ima 12 pehotnih divizij ter tri divizije za obrambo proti zračnim napadom. V prvih dneh lahko postavi Anglija okoli 500 baterij topov vseh mogočih kalibrov. Protiletalskih baterij ima okoli 50, vendar pa je bilo ravno v protiletalski artiljeriji poslednje mesece mnogo storjenega in računajo strokovnjaki, da ima danes Anglija najbrž že nad 200 protiletalskih baterij z 800 topovi. Tankov ima aktivna vojska okoli 600, letal

nov mož ter producirala 35.000 letal in 24.000 topov. Francija je postavila 7 milijonov mož ter izdelala 36.000 topov, 33.000 letal in 55.000 letalskih motorjev.

O češkoslovaški vojski smo pisali že včeraj. Ona ima v vojnem stanju 1.750.000 mož, 1000 tankov, 1500 letal prve linije in 1150 baterij artiljerije s 4600 topovi. Razdeljena je na 36 divizij pehote, 12 konjeniških brigad in 6 planinskih brigad.

Podatki o ruski vojski so zelo različni in nezanesljivi. Sovjetska Rusija ima splošno vojaško dolžnost. Po nemških

Motoriziran oddelek francoske vojske strelja s strojno puško na sovražno letalo

